

LEGE nr. 123 din 30 aprilie 2024

pentru modificarea și completarea Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului

EMITENT: PARLAMENTUL ROMÂNIEI

PUBLICAT ÎN: MONITORUL OFICIAL nr. 414 din 7 mai 2024

Data intrării în vigoare : 10 mai 2024

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

ARTICOL UNIC

Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 159 din 5 martie 2014, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 2 alineatul (6), litera c) se modifică și va avea următorul cuprins:

"c) istoricul copilului, având în vedere, în mod special, situațiile de abuz, neglijare, exploatare, înstrăinare părintească sau orice altă formă de violență asupra copilului, precum și potențialele situații de risc care pot interveni în viitor;"

2. La articolul 4, după litera g) se introduc trei noi litere, literele h)-j), cu următorul cuprins:

"h) înstrăinare părintească - formă a violenței psihologice prin care unul dintre părinți sau persoanele prevăzute la lit. c) și d), în mod intenționat, urmărit sau asumat și apropiat, generează, acceptă sau folosește o situație în care copilul ajunge să manifeste reținere sau ostilitate, nejustificată sau disproporționată față de oricare dintre părinți;

i) părinte/persoană care înstrăinează - părintele/persoana care se face responsabil/responsabilă de existența unei situații de înstrăinare părintească;

j) părinte înstrăinat - părintele față de care copilul manifestă reținere sau ostilitate, nejustificată sau disproporționată."

3. La articolul 5, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

"ART. 5

(1) Copiii au dreptul la protecție și asistență în realizarea și exercitarea deplină a drepturilor lor, în condițiile prezentei legi. Sesizarea sau constatarea că minorului nu îi este respectat unul sau mai multe drepturi obligă persoanele responsabile potrivit prevederilor art. 1 alin. (2) să acționeze conform competențelor prevăzute de lege."

4. La articolul 6, litera k) se modifică și va avea următorul cuprins:

"k) asigurarea protecției împotriva abuzului, neglijării, exploatării, înstrăinării părintești sau a oricărei forme de violență asupra copilului;"

5. La [articolul 6, după litera l\)](#) se introduce o nouă literă, litera m), cu următorul cuprins:

"m) menținerea fraților împreună."

6. La [articolul 17, alineatele \(3\) și \(4\)](#) se modifică și vor avea următorul cuprins:

"(3) Nicio persoană nu poate împiedica relațiile personale ale acestuia cu bunicii, frații și surorile ori cu alte persoane alături de care copilul s-a bucurat de viața de familie decât în cazurile în care instanța decide în acest sens, apreciind că există motive temeinice de natură a primejdui dezvoltarea fizică, psihică, intelectuală sau morală a copilului.

(4) În caz de neînțelegere între părinți cu privire la modalitățile de exercitare a dreptului de a avea legături personale cu copilul, instanța va stabili un program în funcție de vârsta copilului, de nevoile de îngrijire și educare ale acestuia, de intensitatea legăturii afective dintre copil și părintele la care nu locuiește, de comportamentul acestuia din urmă, de existența unei situații de înstrăinare părintească, precum și de alte aspecte relevante în fiecare caz în parte."

7. La [articolul 18, după alineatul \(3\)](#) se introduce un nou alineat, alineatul (3¹), cu următorul cuprins:

"(3¹) Atunci când stabilește că relațiile personale se vor realiza prin metodele prevăzute la alin. (1) lit. a)-c), instanța de judecată:

a) stabilește dacă sarcina de a duce și a aduce copilul la începutul și, respectiv, la sfârșitul perioadelor programului de relații personale îi revine părintelui sau persoanei în favoarea căreia se stabilește programul de relații personale ori părintelui sau persoanei cu care copilul locuiește; atunci când instanța de judecată constată existența unei situații de înstrăinare părintească, sarcina revine întotdeauna părintelui care înstrăinează;

b) dispune ca programul de relații personale cu privire la un copil înscris la o unitate de învățământ să se desfășoare pentru o perioadă de până la 7 zile consecutive într-un interval de 14 zile, în toate perioadele de peste an în care copilul nu se află în vacanțele prevăzute de programa școlară."

8. La [articolul 18, alineatele \(4\), \(5\), \(6\), \(6¹\) și \(7\)](#) se modifică și vor avea următorul cuprins:

"(4) Pentru restabilirea și menținerea relațiilor personale ale copilului, serviciul public de asistență socială și, după caz, direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului de la nivelul fiecărui sector al municipiului București au obligația de a dispune consiliere, acordată de specialiști din cadrul serviciilor publice de asistență socială sau al organismelor abilitate, atât copilului, cât și părinților săi, la solicitarea acestora sau din oficiu, iar când există suspiciune de înstrăinare părintească sau orice altă formă de violență asupra copilului și instanța de judecată

a fost sesizată, au obligația să solicite acesteia efectuarea unei expertize.

(5) În cazul în care unul dintre părinți împiedică sau afectează în mod negativ legăturile personale ale copilului cu celălalt părinte, prin nerespectarea programului stabilit de instanță sau convenit cu celălalt părinte, ori refuză sau se opune respectării măsurilor dispuse la alin. (4), serviciul public de asistență socială și, după caz, direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului de la nivelul fiecărui sector al municipiului București, la solicitarea oricărui dintre părinți, vor dispune monitorizarea relațiilor personale ale copilului pentru o durată de până la 6 luni, concomitent cu solicitarea adresată instanței de tutelă în vederea suplinerii acordului părintelui care se opune sau, după caz, modificarea măsurilor privitoare la copil.

(6) Monitorizarea obligă reprezentanții serviciului public de asistență socială sau, după caz, persoanele cu atribuții de asistență socială să asiste la preluarea copilului de către părintele la care nu locuiește în mod statornic, la vizitele efectuate la domiciliul copilului de către părintele care nu locuiește cu acesta, precum și la înapoierea copilului de către părintele care nu locuiește cu acesta. Totodată, monitorizarea obligă reprezentanții serviciului public de asistență socială sau, după caz, persoanele cu atribuții de asistență socială să asiste și în timpul găzduirii copilului de către părintele la care copilul nu locuiește în mod obișnuit, dacă instanța judecătorească a dispus monitorizarea printr-o sentință executorie. Dispozițiile tezei a II-a se aplică în mod corespunzător și în situația prevăzută la alin. (1) lit. g). La finalul perioadei de monitorizare, reprezentanții serviciului public de asistență socială sau, după caz, persoanele cu atribuții de asistență socială au obligația de a întocmi un raport în acest sens.

(6¹) Cu ocazia monitorizării, reprezentanții serviciului public de asistență socială sau, după caz, persoanele cu atribuții de asistență socială realizează interviuarea părinților, a copilului, a persoanelor cu care copilul relaționează în situațiile prevăzute la alin. (1) lit. c) și g), precum și a altor persoane a căror interviuare se apreciază a fi utilă în vederea întocmirii raportului de monitorizare.

(7) La finalul perioadei de monitorizare, reprezentantul serviciului public de asistență socială sau, după caz, persoana cu atribuții de asistență socială care a întocmit raportul prevăzut la alin. (6) poate propune prelungirea perioadei de monitorizare cu cel mult 6 luni, recomandă consilierea psihologică sau expertizarea, inclusiv expertiza medico-legală psihiatrică a părinților și/sau a copilului, precum și o serie de măsuri pentru îmbunătățirea relației personale dintre copil și părintele la care nu locuiește sau, după caz, instituirea unor măsuri de protecție a copilului."

9. La [articolul 20, alineatul \(1\)](#) se modifică și va avea următorul cuprins:

"ART. 20

(1) În vederea asigurării menținerii relațiilor personale ale copilului cu părinții săi sau cu alte persoane alături de care s-a

bucurat de viața de familie, pentru asigurarea înapoierii copilului la locuința sa la terminarea perioadei de găzduire, pentru a preveni împiedicarea preluării copilului, la finalul găzduirii la domiciliul părintelui care nu locuiește cu copilul, precum și pentru respectarea dispozițiilor privitoare la stabilirea locuinței copilului, instanța poate dispune, la cererea părintelui interesat sau a altei persoane îndreptățite, instituirea uneia sau mai multor măsuri cu caracter asigurătoriu, a unor garanții sau aplicarea de penalități. Dispozițiile tezei I se aplică în mod corespunzător și în situația prevăzută la art. 18 alin. (1) lit. g)."

10. La [articolul 20 alineatul \(2\), litera a\)](#) se modifică și va avea următorul cuprins:

"a) penalități pe ziua de întârziere impuse persoanei care refuză punerea în aplicare sau respectarea dispozițiilor privitoare la stabilirea locuinței copilului sau a programului de menținere a relațiilor personale ale copilului; penalitatea se poate stabili între 10% și 15% din venitul net lunar al celui obligat la plata acesteia, dar nu mai puțin de 300 lei; în cazul în care instanța constată existența unei situații de înstrăinare părintească, stabilirea penalității este obligatorie, iar limitele minime și maxime ale penalității se dublează;"

11. La [articolul 36, alineatul \(7\)](#) se modifică și va avea următorul cuprins:

"(7) Se consideră motive întemeiate pentru ca instanța să decidă ca autoritatea părintească să se exercite de către un singur părinte încălcarea gravă sau repetată a autorității părintești a celuilalt părinte, alcoolismul, boala psihică, dependența de droguri a celuilalt părinte, violența față de copil sau față de celălalt părinte, înstrăinarea părintească, condamnările pentru infracțiuni de trafic de persoane, trafic de droguri, infracțiuni cu privire la viața sexuală, infracțiuni de violență, oricare altă imposibilitate obiectivă a părinților de a colabora pentru luarea în comun a deciziilor privitoare la copil, precum și orice alt motiv legat de riscurile pentru copil, care ar deriva din exercitarea de către acel părinte a autorității părintești."

12. La [articolul 39, după alineatul \(2\)](#) se introduce un nou alineat, alineatul (3), cu următorul cuprins:

"(3) Serviciile și prestațiile de orice tip realizate de către serviciul public de asistență socială se pot desfășura personal de către reprezentanții acestuia sau, la cererea părții interesate și pentru motive temeinice, prin utilizarea oricăror mijloace de comunicare la distanță."

13. La [articolul 40, alineatele \(4\) și \(5\)](#) se modifică și vor avea următorul cuprins:

"(4) Planul de servicii are ca obiectiv prevenirea abuzului, neglijării, înstrăinării părintești, exploatării și a oricăror forme de violență asupra copilului sau a separării copilului de familia sa. În acest scop, serviciul public de asistență socială ori, după caz,

direcția generală de asistență socială și protecția copilului de la nivelul fiecărui sector al municipiului București are obligația de a oferi servicii și prestații destinate menținerii copilului în familie și de a sprijini accesul copilului și al familiei sale la alte servicii.

(5) Planul de servicii poate avea ca finalitate transmiterea către direcția generală de asistență socială și protecția copilului a cererii de instituire a unei măsuri de protecție specială a copilului, dacă, după acordarea serviciilor prevăzute de acest plan, se constată că menținerea copilului alături de oricare dintre părinții săi nu este posibilă sau contravine interesului superior al copilului."

14. La [articolul 41, alineatele \(1\) și \(2\)](#) se modifică și vor avea următorul cuprins:

"ART. 41

(1) Dacă există motive temeinice de a suspecta că viața și securitatea copilului sunt primejduite în familie, reprezentanții serviciului public de asistență socială ori, după caz, ai direcției generale de asistență socială și protecția copilului de la nivelul sectoarelor municipiului București au obligația să viziteze copiii la locuința lor și să se informeze despre felul în care aceștia sunt îngrijiți, despre sănătatea și dezvoltarea lor fizică, educarea, învățătura și pregătirea lor profesională, acordând, la nevoie, îndrumările necesare.

(2) Dacă, în urma vizitelor efectuate potrivit alin. (1), se constată că dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială a copilului este primejduită, legăturile personale ale copilului stabilite de instanță sau convenite de părinți sunt afectate în mod negativ, există indicii temeinice de înstrăinare părintească, serviciul public de asistență socială este obligat să sesizeze în termen de 24 de ore direcția generală de asistență socială și protecția copilului în vederea luării măsurilor prevăzute de lege."

15. La [articolul 43, după litera d\)](#) se introduce o nouă literă, litera e), cu următorul cuprins:

"e) constatarea existenței înstrăinării părintești."

16. La [articolul 52, alineatul \(2\)](#) se modifică și va avea următorul cuprins:

"(2) În cadrul procesului instructiv-educativ, copilul are dreptul de a fi tratat cu respect de către cadrele didactice, personalul didactic auxiliar și cel administrativ și de a fi sprijinit și informat asupra drepturilor sale, precum și asupra modalităților de exercitare și realizare a acestora. Pedepsele corporale sau alte tratamente degradante în cadrul procesului instructiv-educativ sunt interzise."

17. La [articolul 89, alineatele \(2\) și \(3\)](#) se modifică și vor avea următorul cuprins:

"(2) Orice persoană fizică sau juridică, precum și copilul pot sesiza direcția generală de asistență socială și protecția copilului din județul/sectorul de domiciliu să ia măsurile corespunzătoare

pentru a-l proteja împotriva oricăror forme de violență, inclusiv violență sexuală, vătămare, sau de abuz fizic sau mental, înstrăinare părintească, de rele tratamente sau de exploatare, de abandon sau neglijență.

(3) Angajații instituțiilor publice sau private care, prin natura profesiei, intră în contact cu copilul și au suspiciuni asupra unui posibil caz de abuz, neglijare, înstrăinare părintească sau rele tratamente au obligația de a sesiza de urgență direcția generală de asistență socială și protecția copilului."

18. La [articolul 90, alineatul \(1\)](#) se modifică și va avea următorul cuprins:

"ART. 90

(1) Părinții copilului sau, după caz, alt reprezentant legal al acestuia, autoritățile publice și organismele private au obligația să ia toate măsurile corespunzătoare pentru a facilita readaptarea fizică și psihologică și reintegrarea socială a oricărui copil care a fost victima oricărei forme de neglijență, exploatare, înstrăinare părintească sau abuz, de tortură sau pedeapsă ori tratamente crude, inumane sau degradante."

19. [Articolul 96](#) se modifică și va avea următorul cuprins:

"ART. 96

(1) Orice persoană care, prin natura profesiei sau ocupației sale, lucrează direct cu un copil și are suspiciuni în legătură cu existența unei situații de abuz, de neglijare, de înstrăinare părintească a acestuia este obligată să sesizeze serviciul public de asistență socială sau direcția generală de asistență socială și protecția copilului în a cărei rază teritorială a fost identificat cazul respectiv.

(2) Pentru semnalarea cazurilor de abuz, înstrăinare părintească sau de neglijare a copilului, la nivelul fiecărei direcții generale de asistență socială și protecția copilului se înființează obligatoriu telefonul copilului, al cărui număr va fi adus la cunoștința publicului."

20. [Articolul 99](#) se modifică și va avea următorul cuprins:

"ART. 99

Pentru verificarea sesizărilor privind cazurile de abuz, înstrăinare părintească sau neglijare a copilului, reprezentanții direcției generale de asistență socială și protecția copilului au drept de acces, în condițiile legii, în sediile persoanelor juridice, precum și la domiciliul persoanelor fizice care au în îngrijire sau asigură protecția unui copil. Pentru efectuarea acestor verificări, precum și pentru prevenirea situațiilor de înstrăinare părintească, organele de poliție au obligația să sprijine reprezentanții direcției generale de asistență socială și protecția copilului."

21. La [articolul 100, alineatele \(2\)](#) și [\(3\)](#) se modifică și vor avea următorul cuprins:

"(2) În situația în care, în urma verificărilor efectuate, reprezentanții direcției generale de asistență socială și protecția

copilului stabilesc că există motive temeinice care să susțină existența unei situații de pericol iminent pentru copil, cauzată de abuz, neglijare sau înstrăinare părintească, și nu întâmpină opoziție din partea persoanelor prevăzute la alin. (1), directorul direcției generale de asistență socială și protecția copilului instituie măsura plasamentului în regim de urgență. Prevederile art. 62-64, art. 68 alin. (5) și ale art. 70 se aplică în mod corespunzător.

(3) În situația în care persoanele prevăzute la alin. (1) refuză sau împiedică în orice mod efectuarea verificărilor de către reprezentanții direcției generale de asistență socială și protecția copilului, iar aceștia stabilesc că există motive temeinice care să susțină existența unei situații de pericol iminent pentru copil, cauzată de abuz și neglijare sau înstrăinare părintească, direcția generală de asistență socială și protecția copilului sesizează instanța judecătorească, solicitând emiterea unei ordonanțe președințiale de plasare a copilului în regim de urgență la o persoană, la o familie, la un asistent maternal sau într-un serviciu de tip rezidențial, licențiat în condițiile legii. Prevederile art. 62-64 și ale art. 68 alin. (5) se aplică în mod corespunzător."

22. La [articolul 101, alineatul \(1\)](#) se modifică și va avea următorul cuprins:

"ART. 101

(1) În cadrul procesului prevăzut la art. 100 alin. (3) și (4) se poate administra, din oficiu, ca probă, declarația scrisă a copilului referitoare la abuzul, neglijarea, înstrăinarea părintească, exploatarea și orice formă de violență la care a fost supus. Declarația copilului poate fi înregistrată, potrivit legii, prin mijloace tehnice audio-video. Înregistrările se realizează în mod obligatoriu cu asistența unui psiholog."

23. [Articolul 102](#) se modifică și va avea următorul cuprins:

"ART. 102

În cazul în care abuzul, neglijarea, înstrăinarea părintească, exploatarea și orice formă de violență asupra copilului a fost săvârșită de către persoane care, în baza unui raport juridic de muncă sau de altă natură, asigurau protecția, creșterea, îngrijirea sau educația copilului, angajatorii au obligația să sesizeze de îndată organele de urmărire penală și să dispună îndepărtarea persoanei respective de copiii aflați în grija sa."

24. [Articolul 140](#) se modifică și va avea următorul cuprins:

"ART. 140

Cauzele care privesc aplicarea prezentei legi, cu excepția celor prevăzute de art. 140¹ și 140², sunt scutite de taxa judiciară de timbru și de timbrul judiciar."

25. După articolul 140 se introduc patru noi articole, articolele 140¹-140⁴, cu următorul cuprins:

"ART. 140¹

(1) Instanța de judecată poate constata existența unei situații de înstrăinare părintească la cererea unuia dintre părinți, la cererea

procurorului sau la cererea direcției generale de asistență socială și protecția copilului, pe cale principală sau în orice litigiu pendinte, unde urmează să fie dispuse măsuri cu privire la copilul minor, altele decât cele prevăzute la art. 133.

(2) Înstrăinarea părintească creează prezumția relativă că exercitarea autorității părintești de către părintele care înstrăinează, precum și stabilirea locuinței copilului la domiciliul acestui părinte nu sunt în interesul superior al copilului.

(3) În cazul în care locuința copilului este stabilită la locuința părintelui care înstrăinează, instanța de judecată va dispune:

a) stabilirea în favoarea părintelui înstrăinat a unui program de relații personale cu copilul, care va include, în mod obligatoriu, modalitățile prevăzute de art. 18 alin. (1) lit. c) și g);

b) consilierea psihologică a copilului și a ambilor părinți de către direcția generală de asistență socială și protecția copilului.

ART. 140²

(1) Atunci când instanța de judecată este investită cu o cerere de ordonanță președințială în care urmează a fi dispuse măsuri cu privire la copil, altele decât cele prevăzute la art. 133, termenul maxim de soluționare este de 30 de zile de la data introducerii cererii de chemare în judecată.

(2) În cauzele prevăzute la alin. (1), citația părților se face potrivit regulilor privind citarea în cauze urgente.

ART. 140³

(1) În cauzele în care urmează să fie dispuse măsuri cu privire la copilul minor, altele decât cele prevăzute la art. 133, instanța de judecată procedează la ascultarea minorului doar cu participarea unui psiholog din cadrul direcției generale de asistență socială și protecția copilului.

(2) Dispozițiile [art. 231 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată](#), cu modificările și completările ulterioare, se aplică în mod corespunzător audierii copilului.

(3) Dacă ascultarea minorului s-a desfășurat cu participarea unui psiholog din cadrul direcției generale de asistență socială și protecția copilului, acesta va redacta un raport de constatare, care se va depune în mod obligatoriu la dosarul cauzei. Atunci când sunt necesare identificarea unei afecțiuni psihiatrice a copilului sau a unuia dintre părinți, constatarea în plan psihic a unor situații de abuz și existența unei legături de cauzalitate între un eventual abuz și urmările sale în plan psihic, se va dispune efectuarea unei expertize medico-legale psihiatrice.

(4) Dispozițiile [art. 332 alin. \(1\) și \(3\), art. 334 și 337 din Legea nr. 134/2010, republicată](#), cu modificările și completările ulterioare, se aplică în mod corespunzător raportului redactat de psihologul din cadrul direcției generale de asistență socială și protecția copilului.

(5) Ascultarea minorilor în cadrul procedurii judiciare se va realiza în mod obligatoriu ulterior administrării probelor din dosar, ca ultimă etapă a cercetării judecătorești. Opinia minorului are valoarea probatorie a unei prezumții relative.

ART. 140⁴

(1) În cauzele în care urmează să fie dispuse măsuri cu privire la copilul minor, altele decât cele prevăzute la art. 133, instanța de judecată poate dispune efectuarea unui raport de expertiză medico-legală psihiatrică. Prevederile [art. 330-340 din Legea nr. 134/2010, republicată](#), cu modificările și completările ulterioare, se aplică în mod corespunzător.

(2) Termenul maxim de finalizare și depunere la dosarul cauzei a raportului de expertiză medico-legală psihiatrică este de 45 de zile."

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor [art. 75](#) și ale [art. 76 alin. \(1\) din Constituția României, republicată](#).

p. PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR,
ALFRED-ROBERT SIMONIS
p. PREȘEDINTELE SENATULUI,
SORIN-MIHAI CÎMPEANU

București, 30 aprilie 2024.
Nr. 123.
